

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนินอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- ๑) เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
- ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๓) เพื่อวิเคราะห์การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้และพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๓๘๖ คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และวิเคราะห์ข้อมูลโดย (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบค่าที (T-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ซึ่งเป็นเพศชาย จำนวน ๑๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗ เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓ มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๑ ปี จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ มีการศึกษาระดับ ต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๙ มีอาชีพรับจ้าง/เกษตรกรรวม จำนวน ๒๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓ และมีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓

๕.๑.๒ การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านทาน (การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน ความเสียสละ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๐

๒) ด้านปิยวาจา (การใช้วาจาที่ไพเราะอ่อนหวานสุภาพ และให้เกียรติผู้ที่มาใช้บริการ) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔

๓) ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๓

๔) ด้านสมานัตตตา (การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๒

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์” ครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอในการแก้ไข ซึ่งจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ปัญหา อุปสรรค คือ

๑) ด้านทาน พบว่า เจ้าหน้าที่ได้ให้ความสะดวกในการรับบริการของชุมชนโดยชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาแต่ละหมู่บ้านน้อย เจ้าหน้าที่เอาใจใส่ในการพัฒนาชุมชนอย่างไม่เต็มที่ เจ้าหน้าที่ที่มีความร่วมมือกับประชาชนในการสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนอันดีและเข้มแข็งน้อยไป

๒) ด้านปิยวาจา พบว่า เจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเต็มใจโดยมีการพูดจาด้วยความสุภาพอ่อนโยนเป็นประโยชน์น้อย เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเป็นมิตรไมตรี เอาใจใส่ต่อการให้บริการต่าง ๆ น้อยไป เจ้าหน้าที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนที่มาติดต่องานต่าง ๆ น้อยไป

๓) ด้านอรรถจริยา พบว่า เจ้าหน้าที่มีจำนวนไม่พอเพียงพอที่จะอธิบายการให้บริการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนนั้น องค์กรมีการจัดให้เจ้าหน้าที่มีการประสานงานการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วน้อยไป เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นและตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานต่อการพัฒนาชุมชน

๔) ด้านสมานัตตตา พบว่า เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเท่าเทียมกันทั่วถึงและมีความยุติธรรมเสมอภาคน้อยไป เจ้าหน้าที่มีการจัดลำดับ (คิว) การให้บริการอย่างเป็นธรรมชาติตามลำดับก่อนหลังน้อย เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยมีความยืดหยุ่นผ่อนปรนในการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ คือ

๑) ด้านทาน พบว่า เจ้าหน้าที่ควรให้ความสะดวกในการรับบริการของชุมชนโดยชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาแต่ละหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ในการพัฒนาชุมชนอย่างเต็มที่ เจ้าหน้าที่ควรให้ความร่วมมือกับประชาชนในการสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนอันดีและเข้มแข็งมากกว่านี้

๒) ด้านปิยวาจา พบว่า เจ้าหน้าที่ควรให้การต้อนรับด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเต็มใจโดยมีการพูดจาด้วยความสุภาพอ่อนโยนเป็นประโยชน์ เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความเป็นมิตรไมตรี เอาใจใส่ต่อการให้บริการต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ทุกคนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนที่มาติดต่องานต่าง ๆ

๓) ด้านอรรถจริยา พบว่า เจ้าหน้าที่ควรมีจำนวนพอเพียงพอที่จะอธิบายการให้บริการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนนั้น องค์กรควรมีการจัดให้เจ้าหน้าที่มีการประสานงานการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วมากกว่านี้ เจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นและตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานต่อการพัฒนาชุมชน

๔) ด้านสมานัตตตา พบว่า ควรให้บริการด้วยความเท่าเทียมกันทั่วถึงและมีความยุติธรรมเสมอภาค ควรให้มีการจัดลำดับ (คิว) การให้บริการอย่างเป็นธรรมชาติตามลำดับก่อนหลัง เจ้าหน้าที่ควรมีความยืดหยุ่นผ่อนปรนในการให้บริการ

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านทาน (การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ความเสียสละ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน)

คำว่า”ทาน”นั้นมิใช่การให้เฉพาะสิ่งของเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงการอบรมสั่งสอน หรือการให้อภัยทาน ถ้าขาดการให้ การแบ่งปัน การช่วยเหลือกัน ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่าสังคม นั้น ๆ ไม่ได้มีน้ำใจต่อกันและกัน ฉะนั้นแล้วการอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะสังคมในระดับไหนก็จะต้องอาศัย ความเสียสละและการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้สังคมนั้นเกิดความปึกติสุข และการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการให้ความช่วยเหลือ และในการบริหารงานจะต้องมีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาโดยที่ทำความเต็มใจ และฐานะผู้บริหารจะต้องแสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นก่อน เมื่อเขาได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้บริหารแล้วย่อมมีการตอบสนองงานของผู้บริหารและการทำงานก็จะดำเนินไปอย่างราบรื่น เนื่องจากการบริหารงานนั้นมีทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จึงกล่าวได้ว่าในด้านทานนั้นมีความสำคัญมากต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เพราะการทำงานร่วมกันนั้นไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง จะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดในทุกระดับ และโดยเฉพาะในองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีหลักในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มุ่งบริหารงานให้เกิดผลสำเร็จแก่ประชาชนโดยรวม และพนักงานจะต้องทำงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ดังนั้นความเสียสละจึงเป็นเป็นสิ่งที่จะเป็นอย่างยิ่งในองค์กรเพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย การทำงานนั้นจะต้องมีความอดทน และทำร่วมกันเสมือนครอบครัวเดียวกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานทั้งในหน่วยงาน และการให้บริการแก่ประชาชน

๒. ด้านปิยวาจา (การใช้วาจาที่ไพเราะอ่อนหวานสุภาพ และให้เกียรติผู้ที่มาใช้บริการ)

การใช้วาจาที่ไพเราะสุภาพอ่อนหวาน เป็นหลักเบื้องต้นที่คนเราจะใช้ในการตัดสินใจ บางครั้งพบกันครั้งแรกถ้ากล่าวถ้อยคำที่ไม่ไพเราะก็อาจทำให้เกิดความเกลียดชังได้ แต่ถ้ากล่าวด้วยถ้อยคำที่ไพเราะสุภาพอ่อนหวานให้เกียรติผู้อื่น ก็จะสามารถดึงดูดใจของผู้อื่นได้ ไม่ว่าผู้พูดจะอยู่ในระดับไหนก็ตามถ้าพูดจาไพเราะอ่อนหวานก็จะทำให้ผู้ฟังมีความสุข การใช้วาจานั้นมีส่วนสำคัญมากในการอยู่ร่วมกัน จะต้องเป็นหลักในการใช้วาจาเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เพราะธรรมชาติของมนุษย์แล้วมีความต้องการให้ผู้อื่นให้เกียรติและกล่าวถ้อยคำที่ไพเราะสุภาพแก่ตน แต่ถ้าได้รับคำพูดที่ไม่ไพเราะแล้วย่อมก่อให้เกิดความไม่มีความสุขในการรับฟังคำพูดเหล่านั้น และสำหรับการทำงานร่วมกัน แม้จะมีเจตนาที่ดีแต่ถ้าคำพูดที่ออกมาไม่มีความไพเราะอ่อนหวานก็จะเกิดปัญหาในการทำงานได้ เพราะคำพูดนั้นก่อให้เกิดผลทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ถ้าคำพูดที่กล่าวออกมามีความสุภาพไพเราะก็จะเป็นแรงจูงใจให้คนอยากทำงานร่วมกัน และในทางตรงกันข้ามถ้ากล่าววาจาออกมาแล้วฟังไม่สุภาพไพเราะก็อาจเกิดความรู้สึกไม่อยากร่วมงานด้วย แม้ในความเป็นจริงแล้วจะมีเจตนาที่ดีก็ตาม แต่อาจเป็นเพราะคำพูดที่ออกมานั้นอาจเป็นการสื่อความหมายในแง่ลบ การกล่าววาจาถือเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งในการประสานงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีการใช้วาจาที่สุภาพในการสื่อสาร ซึ่งการให้บริการนั้น

การใช้วาทะมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในส่วนของการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่องาน และพนักงานในองค์กร จะต้องมียุทธศาสตร์ในการอธิบายเพื่อให้ผู้ฟังมีความสุข แม้บางครั้งอาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่เสนอมาได้ แต่ต้องชี้แจงถึงหลักของเหตุผลด้วยความสุภาพและให้เกียรติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อ

๓. ด้านอัตถจริยา (การบำเพ็ญประโยชน์ ขวนขวายช่วยเหลือกิจการ และแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความเต็มใจ)

การบำเพ็ญประโยชน์เป็นหน้าที่ของทุกคนที่อยู่ในสังคมร่วมกัน และการช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ก็เป็นไปตามกำลังความสามารถของคนที่ทำได้ทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ โดยที่ไม่จำเป็นต้องตายต่อธุระของส่วนรวม และการที่ร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมนั้นก็จะทำให้บ้านเมืองหรือสังคมนั้นเกิดความปึกติสุข อีกทั้งจะเป็นตัวอย่างให้ผู้อื่น เมื่อคนอื่นได้รับตัวอย่างดีและนำไปปฏิบัติแล้วก็จะเกิดความช่วยเหลือกันในวงกว้างขึ้น ถือเป็นการแสดงออกถึงน้ำใจไมตรีที่มีต่อกันของคนในสังคม และการช่วยเหลือกิจการหรือการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ก็ต้องทำด้วยความเต็มใจ บริสุทธิ์ใจ ไม่มีนัยยะแอบแฝง เมื่อต่างพากันช่วยเหลือกิจการของสังคมตามความรู้ความสามารถของตนแล้ว ก็จะทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และในส่วนของการบริหารงานนั้นผู้บริหารจะต้องมีหลักการในการขอความช่วยเหลือจากพนักงาน โดยการอธิบายถึงหลักความสำคัญของงานต่าง ๆ ให้พนักงานเกิดความเข้าใจ และให้ช่วยดำเนินงานต่าง ๆ เหล่านั้นให้บรรลุตามเป้าหมายและกรอบเวลาที่วางไว้ แต่ทั้งนี้ผู้บริหารก็ต้องมีใจที่เมตตาต่อพนักงาน และการทำงานนั้นถ้าขาดจริยธรรมแล้วก็จะไม่สามารถดำเนินงานได้ เพราะบางครั้งทำงานกับบุคคลจำนวนมาก ก็ต้องมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาใช้ในการโน้มน้าวเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน และการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันนั้นถ้าทุกคนทำด้วยเต็มอกเต็มใจจะทำให้มีความสบายใจมากกว่าการถูกบังคับให้ทำ และการทำงานด้วยความสมัครใจนั้นจะทำให้สามารถต่อยอดความคิดออกไปได้ สำหรับในองค์กรนั้นก็จะต้องช่วยกันทำงานเป็นทีมจะดีกว่าต่างคนต่างทำ เพราะการอยู่ร่วมกันในองค์กรแม้จะมีการแบ่งงานรับผิดชอบ แต่ในทางปฏิบัติก็ควรที่จะช่วยกันเท่าที่ตนจะสามารถกระทำได้ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือความเดือดร้อนต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ได้รับการฝึกในการถ่ายโอนอำนาจ เช่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุ การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ การช่วยเหลือผู้พิการ การให้การศึกษา การดูแลสุขภาพ และโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ถือเป็นเรื่องของท้องถิ่น ดังนั้นท้องถิ่นจะต้องดำเนินการด้วยความเต็มใจ และการช่วยเหลือนั้นแม้บางครั้งอาจจะช่วยได้ไม่เต็มที่ แต่ถ้าพยายามสุดความสามารถแล้วอย่างน้อยก็ทำให้เกิดความรู้สึกดีแก่ประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะทำให้มีปฏิสัมพันธ์กันในทางที่ดีต่อกัน

๔. ด้านสมานัตตตา (การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน)

การทำตนเสมอต้นเสมอปลายนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนัก เพราะการจะทำสิ่งใดนั้นจะต้องทำให้มีความต่อเนื่องตลอดไป ไม่ใช่ในตอนต้นทำดีเพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ แต่พอผ่านระยะนั้นไปแล้วก็ทำไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วก็จะเกิดการนิทาและสูญเสียความเชื่อมั่น

ในสายตาผู้อื่น คนเราหากมีความตั้งใจยึดถือหลักความเสมอต้นเสมอปลายทั้งก่อนรับหน้าที่และหลังรับหน้าที่ คือทำให้คนอื่นเห็นในคุณความดีและความตั้งใจจริงของเรา ก็จะเป็นเครื่องผูกใจและได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ความเสมอต้นเสมอปลายมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นตัวช่วยให้เราสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข สำหรับการทำงานร่วมกันขององค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นครอบครัวใหญ่ ผู้บริหารต้องมีการใช้คนให้ตรงกับงาน แต่ก็ต้องมีการอธิบายชี้แจงให้พนักงานคนอื่นเข้าใจถึงเหตุผลที่ต้องเลือกใช้งานบุคคลนั้น เพราะทุกคนต่างก็มีข้อดีมีความสามารถเฉพาะด้าน ในฐานะที่เป็นผู้บริหารก็ต้องตัดสินใจเลือกผู้ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ผลงานออกมาดีต่อองค์กรในภาพรวม แต่ผู้บริหารก็ต้องแสดงความรักต่อพนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ไม่เลือกปฏิบัติ หรือที่เรียกว่า “เลือกที่รักมักที่ชัง” และการพิจารณาความดีของพนักงานก็ต้องมีใจที่เป็นกลางปราศจากความลำเอียง หรือแม้บางครั้งพนักงานอาจจะทำไม่ถูกใจแต่ผู้บริหารก็ต้องทำใจให้กว้างและให้อภัยเสมอ เมื่อพนักงานได้รับความรักความเมตตาจากผู้บริหารแล้วก็พร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ แต่ถ้าผู้นำหรือผู้บริหารไม่มีความเสมอต้นเสมอปลายก็ไม่สามารถดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาได้ และไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นหลักความเสมอต้นเสมอปลายจะช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับทุกคน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูนนทวิวัฒน์ วีระมโ (มีนุสรณ์)^๑ ที่ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสารณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเทศบาลตามหลักสารณียธรรม ๖ : โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน คือ ด้านเมตตาทายกรรม ด้านเมตตาวชิกรรม ด้านเมตตาโมกกรรม ด้านสาธารณโกศิ ด้านสัสสามัญญดา และด้านทฎฐิสามัญญดา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเทศบาลตามหลักสารณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากทุกด้าน

^๑พระครูนนทวิวัฒน์ วีระมโ (มีนุสรณ์), “การบริหารงานเทศบาลตามหลักสารณียธรรม ๖ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี,” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

๕.๒.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกเป็นรายด้าน

๑) ด้านทาน ประชาชนมีความคิดเห็นการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมด้านทานอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชน ให้คำปรึกษาช่วยแก้ปัญหา ให้ความสะดวกในการรับบริการของชุมชน เอาใจใส่ในการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิษา ฤทธิศาสตร์^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การประสานงานโดยการประยุกต์ใช้สังคหวัตถุ ๔ ของบุคลากรกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ” พบว่า มีการประสานงานโดยการประยุกต์ใช้สังคหวัตถุ ๔ ของบุคลากรกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านทานพบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละรายการพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) ด้านปิยวาจา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมในด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ คือ เจ้าหน้าที่ให้ต้อนรับด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสพูดจาด้วยความสุภาพอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนที่มาติดต่องานต่างๆ ให้บริการด้วยความเป็นมิตรไมตรี พูดจาชัดเจน เข้าใจง่ายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสัณชัย จิตตสุโก (ลุ่มดี)^๓ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์” พบว่า ด้านปิยวาจา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ด้านอถถจียา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมในด้านอถถจียาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่องานเป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว มีความเป็นกันเองเอาใจใส่ต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด^๔ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึง

^๒สุนิษา ฤทธิศาสตร์, “การประสานงานโดยการประยุกต์ใช้สังคหวัตถุ ๔ ของบุคลากรกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๓พระสัณชัย จิตตสุโก (ลุ่มดี), “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๔พระครูปลัดวันชาติ วิชาโต (ยอดดำเนิน), “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของวัดนครสวรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ ๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

พอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสราณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์” พบว่าด้านเมตตามโนกรรม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการสาธารณะตามหลักสราณียธรรม ด้านรวมเมตตามโนกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ด้านสมานัตตา ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมในด้านสมานัตตาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ คือการทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ปฏิบัติตนกับผู้ที่มาติดต่ออย่างเหมาะสมโดยไม่คำนึงถึงฐานะผู้มาใช้บริการ มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน มีความยุติธรรมเสมอภาค มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดวันชาติ วิชาติ (ยอดดำเนิน)^๕ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของวัดนครสวรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ ๔” พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอรรถจริยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๒.๓ อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้เนื่องจากการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ไม่ได้จำกัดอยู่ที่เพศ จะเป็นเพศไหนก็สามารถใช้บริการได้เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีระพงศ์ สุเมธ (แช่เล่า)^๖ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเวียงป่าเป้า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงรายพบว่า บุคลากรที่มีเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งหน้าที่ และเขตพื้นที่โดยรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

^๕อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๖พระธีระพงศ์ สุเมธ (แช่เล่า), “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ถึงแม้อายุจะต่างกันแต่ก็สามารถที่จะนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์^๗ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านสมานัตตาส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านปิยวาจา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้ว พบว่าบุคคลที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการแตกต่างกัน สำหรับอายุและอาชีพมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน แต่ไม่ได้หมายความว่า จะได้รับบริการพัฒนาชุมชนที่ต่างกัน เจ้าหน้าที่ก็ให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน เมื่อประชาชนมาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์พิชญ์ บุตรพระองค์^๘ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานระดับมาก ๓ ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะ และกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และระดับปานกลาง ๕ ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการบำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีสังกัดแตกต่างกันมีความเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^๗อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๘พงศ์พิชญ์ บุตรพระองค์, “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้แสดงว่าอาชีพต่างกันแต่ก็สามารถที่จะนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทริกา ภูทอง^๙ ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ มากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการมากทุกข้อ ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ เมื่อจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์แต่ละประเภท พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อเดือนแตกต่างกันไม่ได้มีผลต่อการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์พิชญ์ บุตรพระองค์^{๑๐} ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานระดับมาก ๓ ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางเดิน ที่สาธารณะ และกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และด้านส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ และระดับปานกลาง ๕ ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก ด้านการบำรุงรักษาศิลปะจาริตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีสังกัดแตกต่างกันมีความเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^๙บุญทริกา ภูทอง, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๐}พงศ์พิชญ์ บุตรพระองค์, “การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๑).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) **ด้านทาน** ควรส่งเสริมค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒) **ด้านปิยวาจา** ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลใช้วาจาที่สุภาพไพเราะต่อกัน

๓) **ด้านอัตถจริยา** ควรมีการจัดโครงการให้บุคลากรได้ไปปฏิบัติงาน และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์นอกพื้นที่

๔) **ด้านสมานัตตตา** ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อบุคลากรปฏิบัติต่อบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) **ด้านทาน** ควรมีการสร้าง ความเข้าใจอันดีในองค์กร และบุคลากรควรร่วมมือกันในการปฏิบัติงานจะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

๒) **ด้านปิยวาจา** ควรมีการใช้วาจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานต่อกัน ในเวลาปฏิบัติงาน

๓) **ด้านอัตถจริยา** ควรมีโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บุคลากรได้ทำร่วมกัน เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

๔) **ด้านสมานัตตตา** ผู้บริหารต้องมีความเมตตาต่อบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ไม่เลือกที่รักมักที่ชังและบุคลากรก็ต้องทำงานอย่างเต็มที่เพื่อสนองนโยบายของผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการพัฒนาในชุมชน

๒. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๓. ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนขององค์กรเพื่อจะได้ทราบระดับประสิทธิภาพในการพัฒนาขององค์กรว่าอยู่ในระดับใด

๔. ควรศึกษาเรื่องระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์กร เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นให้กว้างมากขึ้น

